

Tárca

Szeretet

Az éjszaka még úgy rohant le a fürgeteg a hegyekről, mintha ítéletnap következnék, jajgatott, sikongatott, füttyült, tobzódott és átkozódott a szél a ház fölött és tépte, cibálta a villanyhuzalokat, amelyeknek az árnyéka ide-oda imbolygott a szobában. Két óra lehetett, s fölébredtem erre a nagy levegőindulásra, a budai hegyekből szinte ordítva rohant alá a szél, s nekem a kossava jutott eszembe, ami tizenkét éven át odalenn a Duna mellett, a Fruška gora tövénél ébresztgetett fel néha éjszakánként, s elgondolkodtam afelett, hogy az élet nagy szélviharai hogyan csapkodják ide, vagy oda a kicsiny, tehetetlen falevelet, az embert.

Sokáig voltam ébren s néztem, ahogyan a sötét éjszakában kivilágított ablakokkal néha-néha elhúz egy vonat, elkattog a süket éjszakában, aztán csönd lesz utána megint. Hajnal volt, mire elaludtam.

S mikor fölébredtem, olyan napsugaras és csendes őszi reggel volt, mint amilyen tán soha ezen a tájon. A hegyek enyhe ívei szelíden rajzolódtak bele az égboltozatba, s ahogy ezeket az enyhe dunántúli dombokat néztem, a Himfy versek hangulata kapott meg, minden csupa szeretet volt ezen a tájon, minden csupa enyhesség, mintha soha szélvihar nem járt volna itt, s mintha ez a vidék nem is lehetne más, csak a szeretet és enyhesség központja. Fenn a kutyavár körül, ahol Mátyás király vadászkastélyának romjai ábrándoznak, olyan üdék és frissek az erdei lombok, mintha tavasz lenne, s nem is őszi, csak éppen a levegőben érezni valami őszi petyhüdtiséget, valami szomorkás érett ízt, amely valahogy olyan, mint a fonnyadni kezdő asszony csókja, enyhe és sok bölcsességgel telített és tele nagy mámorok ígéretével.

Szóval egészen lírai volt a reggel hangulata, s enyhült szemekkel néztem, ahogyan a szomszédos telken fiatalasszony hívogatta elő a csirkéket a földkupac alól, amit a gazda készített a csirkék várának. Csipegve, kicsit fázva bújtak elő a jószágok a fészerből, borzongva futottak ki a reggeli levegőre, amely tele volt az éjszaka hűvösségével, de tele volt napfényel is és az asszony szavában annyi szeretet muzsikált, amennyit legfeljebb tán a kisgyermekének hangszere a fiatal anya. Szent Ferenc tűnt fel előttem, aki valaha a madaraknak prédikált, s maga köré gyűjtötte az állatokat, nagy szeretetének palástját kiterítette az egész világra, szeretet és megértés muzsikált elő az asszonyi szavakból, amit megéreztek ezek az apró állatok, valami titkos rádióhullámon át ösztönükhöz értek a muzsikáló szavak, s szaladtak

a gazdasszonyhoz, akinek a kötényében ott volt az enivaló és aki gügyögő, simogató szavakkal s jófajta morzsákkal etette az apró jószágokat.

Hát lám-lám, mégis csak van megértés és van szeretet is ebben a világban, hiába huhognak a pesszimisták, s hiába oszlanak fel egymás után konferenciák, íme egy asszony áll itt az őszi reggelben és úgy beszél az apró állatokhoz, mintha értenék azok, szinte elcsuklik a szava a szeretettől, szinte érzi az ember, ahogyan a lelke magához öleli őket, magához babusgatja őket, egyetlen nagy szeretet ez az egész természet, ez a szeretet melegíti ezt a nagy kék üvegburát itt fölöttünk, amit mennyboltozatnak hívnak.

Milyen szép is ez a kora őszi, mennyi szín és melegség van benne. S hogy muzsikál ennek az asszonynak a szavából is a szeretet az apró, öntudatlan állatok felé.

*

Milyen kár, milyen kár. Egészen biztosan, egész biztosan meg fogja enni őket...

Reggeli Ujság, 1933. szeptember 24.

Elbeszélés

Milán költő szerelme

Milán, a költő, neve után ítélve nem mint kisebbség szerepelt itt a bán-sági rónán, s azt hihetnénk első pillantásra, hogy tán Zmaj Jovanovic, avagy Brankó szellemi leszármazottja lehetett. Pedig Milán csak becenév volt, és ő maga szabad verseket írt, zengő és tömör magyar nyelven, verseket, amelyek dübörögtek, égtek és sikoltoztak, amelyekben minden kozmikusságuk mellett benn gőzölgött a bácskai humusz illata és minden horizontot átölelő tengereikben meg lehetett érezni a Palicsi-tó sötét szomorúságát. Milán ezt a tavat is megénekelte egyszer, s verseiben úgy parázslott a szegény emberek fájdalma, hogy az újságpapír sorain is átérzett Milán szívének forrósága, amely ezeket a verseket nagy és nehéz, lázas éjszakákon kilökte magából.

Milánról ki sem hitte volna, hogy néha szerelmes is tud lenni, ez a szív, amelyben mély és vad érzések kavarogtak, soha nem érzelmeskedett és soha nem volt bornírt. Milán befelé élt, és benne tömegek szerelmei kavarogtak, akár a nyárvégi zivatarok, amelyek elszántanak a fekete humusz felett és szeretik a gyorsvonatokat kíséretetni.

Milánról ki sem hitte volna, hogy szerelmes is tud lenni.

*